

Säkerhetspolisens tillgång till personuppgifter i underrättelseverksamheten

1. Bakgrund

1.1. Inledning

I Säkerhetspolisens centrala underrättelsesystem behandlas stora mängder personuppgifter inom samtliga av Säkerhetspolisens verksamhetsområden. När stora informationsmängder är samlade på ett sådant sätt att integritetskänsliga personuppgifter är enkelt sökbara på elektronisk väg finns det uppenbara risker för intrång i den personliga integriteten. För att skapa ett tillfredsställande internt skydd för personuppgifter är det viktigt att tillgången till sådana uppgifter i så stor utsträckning som möjligt begränsas till vad var och en behöver för att utföra sitt arbete.¹

Den 17 juni 2024 beslutade nämnden att inleda en granskning med syfte att kontrollera om Säkerhetspolisens behandling av personuppgifter i underrättelseverksamheten är förenlig med bestämmelsen om tillgången till personuppgifter i 5 kap. 5 § lagen (2019:1182) om Säkerhetspolisens behandling av personuppgifter (SDL).

Följande frågor har stått i fokus för nämndens granskning.

- Är tillgången till personuppgifter i Säkerhetspolisens underrättelseverksamhet begränsad till vad var och en behöver för att kunna fullgöra sina arbetsuppgifter?
- Är Säkerhetspolisens rutiner för tillgången till personuppgifter inom underrättelseverksamheten ändamålsenliga?

---

¹ Prop. 2018/19:163 s. 139 och s. 241.

Granskningen har begränsats på så sätt att den endast avsett tillgången till personuppgifter i det centrala underrättsystemet.

1.2. Rättsliga utgångspunkter

I SDL ställs det krav på att Säkerhetspolisen genom lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder ska säkerställa och kunna visa att behandlingen av personuppgifter är författningsskyddad och att registrerade rättigheter skyddas (5 kap. 1 §). Säkerhetspolisen ska bl.a. se till att nödvändiga skyddsåtgärder integreras i behandlingen (s.k. inbyggt dataskydd, 5 kap. 2 §). En sådan skyddsåtgärd är att tillgången till personuppgifter begränsas till vad var och en behöver för att kunna fullgöra sina arbetsuppgifter (5 kap. 5 §).

Av 4 kap. 5 § förordningen (2019:1235) om Säkerhetspolisens behandling av personuppgifter framgår att Säkerhetspolisen vid tilldelning av behörighet för åtkomst till personuppgifter, utöver behovet av uppgifterna, särskilt ska beakta utbildning och erfarenhet. Säkerhetspolisen ansvarar för att det inom myndigheten finns rutiner för tilldelning, förändring, borttagning och regelbunden uppföljning av behörigheter för åtkomst till personuppgifter (4 kap. 6 §).

2. Utredningen

2.1. Genomförande

Säkerhetspolisen har på nämndens begäran besvarat frågor dels skriftligen, dels muntligen vid ett möte den 20 november 2024. Frågorna har i huvudsak avsett vilka olika typer av behörigheter som finns i systemet, Säkerhetspolisens rutiner för tilldelning, förändring och borttagning av behörigheter samt rutiner för intern kontroll och uppföljning.

Säkerhetspolisen har även gett in vissa interna rutindokument. Regleringen i de interna rutindokument som nämnden tagit del av är generella och avser således inte endast underrättelseverksamheten.

En sammanfattning av de uppgifter som Säkerhetspolisen lämnat i ärendet återges i avsnitt 2.2. Av sekretesskäl återges myndighetens svar endast i valda delar och i allmänna ordalag.

2.2. Säkerhetspolisens svar

Handläggare vid Säkerhetspolisen behöver ha teknisk tillgång till en bred informationsmängd i systemet eftersom att det inte på förhand går att förutse vilken information som det utifrån en medarbetares arbetsuppgifter kan finnas behov av. En enskild medarbetare har emellertid endast behörighet att ta

del av sådan information som behövs för att kunna utföra sina arbetsuppgifter, vilket bl.a. framgår av myndighetens interna styrdokument. Den tekniska tillgången är således oftast mer omfattande än vad behörigheten är. Genom bl.a. systematisk uppföljning av hur informationen i systemet behandlas motverkas att medarbetare hanterar information som de har teknisk tillgång till men inte är behöriga att ta del av.

Säkerhetspolisen har vidare beskrivit behörighetsstrukturen och redogjort för tilldelning av behörigheter för användarna av systemet. Myndigheten har även lämnat uppgifter om hur olika behörigheter är fördelade på användare av systemet, dvs. vilken informationsmängd som medarbetarna har tillgång till.

För att en medarbetare ska ges tillgång till systemet krävs att han eller hon genomgår viss utbildning. Därefter beslutar ansvarig enhetschef om tilldelning av behörigheter till systemet. Under utbildningen framhålls att en medarbetares tekniska tillgång inte innebär att denne har behörighet att ta del av all information, utan enbart sådan som krävs för att kunna fullgöra arbetsuppgifterna.

Ansvar för tilldelning och förändring av behörigheter åligger enligt huvudregeln ansvarig enhetschef. Det har uppmärksammats ett behov av att det tydliggörs i myndighetens styrdokument vem som ansvarar för beslut om förändring och avslut av behörigheter (dvs. teknisk tillgång) till informationssystem. Ett sådant revideringsarbete av styrdokumentet pågår. Det är även enhetschefen som ansvarar för uppföljning av behörigheter och för logguppföljning. Säkerhetspolisen har i sitt svar även redogjort för hur tilldelning och förändring av behörigheter dokumenteras.

När det gäller känsliga personuppgifter krävs det ingen särskild behörighet för att få tillgång till eller genomföra sökningar på sådana uppgifter. Medarbetarna erhåller kunskap om regelverket om känsliga personuppgifter genom de olika utbildningsmomenten som tillhandahålls.

Säkerhetspolisen har vidare redogjort för de rutiner som finns avseende intern kontroll och uppföljning av behörigheter.

Myndigheten bedömer att den uppfyller kravet på att begränsa tillgången till personuppgifter till vad var och en behöver för att kunna fullgöra sina arbetsuppgifter. Vissa utmaningar finns beträffande logguppföljning av hur tillgången till information används. Med det avses hur en medarbetare hanterar information som den har och ska ha teknisk tillgång till, men som den kanske inte vid varje enskilt tillfälle och för varje arbetsuppgift har behörighet till.

3. Nämndens bedömning

Med beaktande av Säkerhetspolisens svar och det nära samband som ofta föreligger mellan myndighetens olika verksamhetsområden bedömer nämnden att den ordning för tillgång till personuppgifter som myndigheten redogjort för under granskningen framstår som godtagbar. Med det sagt förutsätter nämnden att Säkerhetspolisen fortlöpande arbetar för och strävar efter att begränsa tillgången till personuppgifter utifrån det faktiska behov som finns sett till medarbetarnas arbetsuppgifter.

Enligt nämnden medför den ordning som Säkerhetspolisen redogjort för en skyldighet för myndigheten att vidta ytterligare åtgärder för att säkerställa att tillgången till personuppgifter begränsas i enlighet med vad som anges i 5 kap. 5 § SDL. Exempel på sådana åtgärder är relevanta utbildningsinsatser i informationssäkerhets- och dataskyddsfrågor, ändamålsenliga rutiner och uppföljande åtgärder.

Nämnden bedömer att Säkerhetspolisens utbildningsinsatser framstår som ändamålsenliga och att dessa lägger en god grund för att säkerställa att medarbetare endast tar del av uppgifter när de har behov av det för att fullgöra sina arbetsuppgifter. Vad avser de interna styrdokument som nämnden tagit del av bedöms dessa i huvudsak vara ändamålsenligt utformade. Enligt nämndens uppfattning behöver det dock förtydligas vem som bär ansvaret för förändring och borttagning av behörigheter. Det är angeläget för att säkerställa att medarbetare även över tid endast har tillgång till information som det kan finnas ett behov av inom ramen för aktuella arbetsuppgifter. Nämnden noterar att behovet är uppmärksammat av Säkerhetspolisen och att ett revideringsarbete är påbörjat.

Avslutningsvis vill nämnden understryka att en bred tillgång till personuppgifter medför att behovet av uppföljande åtgärder ökar. För att säkerställa att Säkerhetspolisens medarbetare endast tar del av den information i systemet som de behöver för att utföra sina arbetsuppgifter uppmanas Säkerhetspolisen att överväga och ta ställning till om logguppföljningsinsatser bör utföras mer frekvent än i dag.

4. Beslut

Med detta uttalande avslutas ärendet.

På Säkerhets- och integritetsskyddsmyndens vägnar

Gunnel Lindberg

I avgörandet har deltagit: Gunnel Lindberg (ordförande), Eva Melander Tell, Anti Avsan, Charlotta Bjälkebring Carlsson, Matheus Enholm, Jon Karlfeldt, Helene Odenjung och Per Schöldberg (enhälligt).

Föredragande: Lori Flodmark

Expedition till:

Säkerhetspolisen, Rättsenheten (dnr 2024-15897)

Kopia för kännedom till:

Integritetsskyddsmyndigheten